

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2587/2023
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 315/23 од 03.03.2023. године, у седници одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 315/23 од 03.03.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 315/23 од 03.03.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Куршумлији П1 45/22 од 01.12.2022. године, којом је је одбијен тужбени захтев да се утврди да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова од 25.02.2019. године, од 28.05.2019. године и од 30.01.2020. године, да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог почев од 04.03.2019. године и обавезе тужени да тужиоца врати на рад, призна му сва права из радног односа и распореди на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и радним способностима и одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду 20.02.2017. године до 28.02.2019. године био радно ангажована код туженог по основу 11 закључених уговора о обављању привремених и повремених послова на радном месту „електромонтер за одржавање ...“. Тужилац је наведене послове обављао у континуитету и без прекида, а након истека последњег уговора о привременим и повременим пословима 20.07.2020. године, тужилац није прихватио закључење новог јер је сматрао да су се стекли услови за заснивање радног односа на неодређено време. Послови за које је тужилац закључивао уговоре о привременим и повременим пословима предвиђени су Правилником о системизацији туженог од 23.09.2022.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су уговори о привременим и повременим пословима закључени супротно члану 197. Закона о раду, међутим у утуженом периоду био је на снази Закон о буџетском систему којим је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, а које су одредбе *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време, у радни однос на неодређено време применом одредбе члана 105. цитираног закона. Код наведеног, како је тужени корисник јавних средстава, то се на њега односи забрана запошљавања, због чега нису успуњени услови за примехну одредаба Закона о раду које регулишу преображај радног односа. Како нису испуњени услови за преображај тужиоцевог радног односа код туженог у радни однос на неодређено време, то нису основани ни остали тужбени захтеви, чија основаност зависи од одлуке о преображају радног односа на неодређено време.

По оцени Врховног суда, одлуке нижестепених суда засноване су на правилној примени материјалног права.

Чланом 197. став 1. Закона о раду (Службени гласник РС", бр. 24/05... 75/14), прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години закључити уговор о обављању привремених и повремених послова. Законско ограничење трајања привремених и повремених послова не може се према наведеној одредби продужавати.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба. Ставом два истог члана предвиђено је да послодавац може закључити један, или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима, или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Ставом шест наведеног члана 37. предвиђено је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона, или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему, спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС „ бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године и 149/2020 од 11.12.2020. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

По налажењу Врховног суда, правилно је оцена нижестепених судова да су у конкретном случају уговори о обављању привремених и повремених послова закључени противно цитираној одредби члана 197. став 1. Закона о раду, али су нижестепени судови основано нашли да се у односу на тужено јавно предузеће примењују одредбе о забрани заснивања радног односа прописане Законом о буџетском систему.

Одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места код корисника јавних средстава су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време. Дакле, супротно наводима ревизије, нема места примени одредбе члана 37. Закона о раду јер се њеној примени супротставља одредба члана 27е став 34. у вези са чланом 105. Закона о буџетском систему. Прописима којима се ограничава број запослених на неодређено време императивног су карактера. Стога, они не могу бити дерогирани претпоставком преображаја радног односа из уговора о привременим и повременим пословима, те уговора о раду на одређено односно на неодређено време, јер би то довело до повећања броја запослених на неодређено време у односу на максимални број утврђења броја запослених на неодређено време код послодавца, који као корисник јавних средстава подлеже законском ограничењу.

Нису основани ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права, навођењем да је тужилац све време био радно ангажован за обављање послова који, по својој природи, не представљају привремене и повремене послове, већ су у питању послови за којима је постојала стална потреба и који су систематизовани Правилником о систематизацији. Тужилац је код туженог био радно ангажован по уговорима о обављању привремених и повремених послова у периоду

када тужени, као корисник јавних средстава, није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Код наведеног, законитост радног ангажовања тужиоца у смислу одредаба Закона о раду у предметном периоду не утиче на другачију одлуку о тужбеном захтеву.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужилац није постигао успех у овом поступку.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић